

DISCUSSIE AFSCHOTTIJDEN REEËN IN NEDERLAND

Voorafgaand aan de discussie over tijden gaat een discussie af over de noodzaak van reguleren. De F&Fwet geeft hiervoor een aantal handvatten namelijk schade aan flora en fauna (soort zelf) en schade aan verkeersveiligheid, aan landbouwgewassen en aan bomen (geplant dan wel natuurlijke verjonging).

De redenen om te reguleren worden in een door de toekomstige FBE op te stellen reeënbeheerplan beschreven. Dit plan biedt dus de handvatten hoe met een reeënpopulatie om dient te worden gegaan. Indien er tot regulatie met behulp van het geweer wordt besloten, zal de periode waarin het afschot gepleegd dient te worden, afgestemd moeten worden op de doelen gesteld binnen het reeënbeheerplan. Dit discussie stuk gaat alleen in op de afschottijden en doet geen uitspraken over de afschotverdeling naar plaats.

In de discussie over de afschottijden zijn de volgende zaken relevant: soortspecifieke activiteitspieken, aanwezigheid van embryo's, aanspreekmogelijkheden, relatie tot schade (vraat, veeg en verkeersslachtoffers), de effecten van bejaging op het gedrag van reeën, het landschap en de wensen van jagers. Te samen vormen deze basis voor een uiteindelijke beslissing voor de meest bruikbare periode.

Activiteitspieken

Gespecificeerd naar geslacht kunnen de volgende activiteitspieken worden onderscheiden. Voor volwassen bokken zijn dit de maanden maart, april, mei en eind juli tot en met half augustus. Voor volwassen geiten zijn dit de maanden maart, april, september en oktober.

Smalreeën en jaarlingen zijn vooral in de maanden april, mei en juni goed zichtbaar.

Bij bokken liggen de perioden met geringe activiteiten in de maanden juni en juli (gedeeltelijk), de periode na de bronst en de maanden december en januari. Voor de geiten zijn dit de maanden juni en juli en december en januari.

De winter en nawinter kunnen reeën overleven door in de herfst (zie piek september en oktober) een vet voorraad aan te leggen en hun activiteiten in de winter en de nawinter tot het uiterste terug te brengen. Hierbij komt dat zowel de geweiopbouw als ook de groei van de embryo(s) het nodige aan energie vergen.

Aanwezigheid embryo's

De vertraagde implantatie is een bekend fenomeen bij reeën. De daadwerkelijk groei van de foet(en) start in januari. Het gemiddelde gewicht bedraagt dan circa 70 gram. De daarop volgende maanden bedraagt het gemiddelde gewicht van de foet(en) respectievelijk 160 en 220 gram. Het gemiddelde gewicht van circa 220 gram is bij sluiting van het huidige jachtseizoen namelijk 15 maart bereikt.

Aanspreekmogelijkheden

In het voorjaar zijn zowel jaarlingbokken als smalreeën het best te onderscheiden van volwassen exemplaren. Deze periode valt tevens samen met de reeds eerder genoemde activiteitspiek. Tevens lopen in deze periode deze dieren vaak alleen. Een belangrijk hulpmiddel in deze periode vormt de verharing. In tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd is deze meer conditie- dan leeftijdsafhankelijk. Een bijkomend voordeel zijn de goede lichtomstandigheden en de korte nachten.

Ook de verharing van zomer- naar winterhaar in oktober geeft goede handvatten over de conditie van de reeën. De vergelijkingsmogelijkheden zodra alle reeën in het winterharen zitten, worden beduidend slechter in vergelijking tot de periode in het zomerhaar.

Relatie tot schade

Vraat aan bosverjonging

Bladeren en twijgen van loofbomen vormen in het voorjaar, de zomer en de herfst de belangrijkste voedselbron van de reeën op de Veluwe. In de winter en de nawinter waren knoppen en twijgen in geringe mate aanwezig in het menu. Wel steeg de opname van dennennaalden sterk in de winter en de nawinter.

Vegen

Uit onderzoek is gebleken dat jonge bokken circa twee keer zoveel veegen als oudere bokken.

Verkeerslachtoffers

In gebieden waar wegen door het leefgebied lopen worden jaarrond reeën aan- en doodgereden. Echter het aantal aanrijdingen piekt in de maanden april, mei en juni. Dit wordt veroorzaakt door trek trekbewegingen van niet territoriale reebokken voornamelijk jaarlingen. In mindere mate treedt dit op onder smalreeën.

Relatie bejaging op gedrag van reeën

Bejaging van reeën is een van de meest verstorende menselijke activiteiten in hun leefgebied. Niet het schieten maar vooral de activiteiten tijdens het jagen, voor het schieten en na het schieten zijn bepalend in hoeverre een jager het gedrag van de reeën in zijn jachtveld negatief beïnvloed.

Het jagen gaat niet zonder het achter laten van sporen. Negatieve ervaringen met jagers dienen dan ook tot een minimum te worden beperkt in het belang van het welzijn van het ree.

Landschap

De landschappen waarin reeën in Nederland voorkomen verschillen extreem. Zo kennen we het open Groningse akkerbouwlandschap en het gesloten bosgebied van de Veluwe, met hiertussen het half openlandschap in de Achterhoek en Twente.

Met name landbouwgewassen (mais) zorgen ervoor dat reeën gedurende de periode van juni tot en met begin oktober vrijwel onzichtbaar worden. In de bosgebieden geldt dit vooral voor de periode dat het loof aan de bomen en struiken komt. De zichtbaarheid neemt hiermee navenant af.

Jagers

Jagers zijn de uitvoerders van het regulatiegedeelte uit het reeënbeheerplan. Het afschot zal dan ook conform de afgesproken doelen uitgevoerd moeten worden. Zaken zoals geen geiten afschot, geen afschot van bokkalveren (meeste WBE's niet toegestaan), geen afschot van jaarlingen in de bast, geen afschot van familiegroepen, geen afschot van onverhaarde reeën, trofeeënjacht etc. zijn eigen meningen die het niet realiseren van de doelen zoals vastgesteld in het plan frustreren. Het gezamenlijk doel, namelijk beheer zoals het vastgesteld is in het reeënbeheerplan, moet voorop staan.

In de meeste WBE's worden de gestelde doelen niet gerealiseerd, dit ligt niet aan de reeën, niet aan de recreanten, niet aan het weer maar aan de jagers zelf.

Overige meebepalende factoren

In de discussie over de jachttijden zijn het recreatief medegebruik van het leefgebied en in de grensgebieden de afschotperioden in de buurlanden een medebepalende factor.

Afschottijden

Los van de doelen in het reeënbeheerplan kunnen in relatie tot de afschottijden de volgende doelen worden gesteld:

- Het te veel aan reeën snel en pijnloos doodschieten;
- Voor het welzijn van de soort is het essentieel dat de bejagingstijden (menselijke vervolging) tot het strikt noodzakelijke minimum wordt beperkt;
- Soortspecifieke bejaging voor wat betreft geslacht en leeftijden;

Conclusie: een snelle en effectieve soortspecifieke bejaging op een manier uitgevoerd dat de overblijvende reeën zo min mogelijke negatieve ervaringen opdoen.

Aan de hand van de bovengenoemde doelen is een voorstel gemaakt voor afschottijden.

De perioden waarin deze doelen gerealiseerd kunnen worden zien er als volgt uit:

Kaalwild (alle vrouwelijke reeën inclusief de bokkalveren)

1 september tot en met 31 december

Jaarlingen, smalreeën en bokken

1 april tot en met 31 mei

Jaarlingen en bokken

15 juli tot en met 15 augustus

De perioden vallen allen in de hoofdactiviteitsperioden. Door het kaalwild vroegtijdig te schieten blijft er meer voedsel beschikbaar voor de resterende reeën en er zal minder voedsel opgenomen worden wat als schade aangemerkt kan worden. Tevens valt de verharingsperiode hierin hetgeen het aanspreken op conditie aanzienlijk

vergemakkelijkt. Er hoeft niet meer gejaagd te worden in de ineffectieve periode januari en februari. Er worden geen geiten met grote embryo's geschoten omdat de afschotperiode samenvalt met de eirustperiode en er hoeft niet meer gejaagd te worden in de nawinter, een periode dat reeën juist rust nodig hebben. Door geen onderscheid te maken naar geslacht van de kalveren zal het afschot sneller te realiseren zijn en wordt het aantal jaarlingbokken in het volgende voorjaar beperkt, hetgeen een te verwachten positief effect heeft op het aantal verkeersongevallen en de hoeveelheid vraat- en veegschade.

Het bejagen van smalreeën in april en mei heeft als voordeel dat deze veelal alleen lopen (geringe verontrusting), goed zijn aan te spreken en te onderscheiden van drachtige geiten. Tevens kan hierdoor een deel van het afschot aan kaalwild naar het begin van het vegetatie seizoen worden verlegd, hetgeen een geringere vraatdruk tot gevolg heeft.

Het bokkenafschot is geconcentreerd in de activiteitsperiodes en in tijd duidelijk verkort teneinde de uitvoerders te dwingen het afschot in deze periode te realiseren en niet de mogelijkheid te geven dit uit te stellen tot de ineffectieve periodes juni tot half juli en na de bronst.

Vaassen, 8 januari 2001, Technisch Adviseur Ver.'t Reewild, G.J. Spek

OVERZICHT AFSCHOTTIJDEN

Huidig

Ree	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Bok												
Jaarling												
Geiten												
Smalree												
Kalf vrl												
Kalf mnl												

Gewenst

Ree	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Bok												
Jaarling												
Geiten												
Smalree												
Kalf vrl												
Kalf mnl												

Opmerking: jaarlingen en smalreeën in april en mei zijn 10-12 maand oud